

«Ποιος αμολάει τα άγρια ζώα;»

Ένας μύθος επικίνδυνος για τη φύση και τον άνθρωπο

Κάθε χρόνο γεμίζουν σελίδες, ιστοσελίδες, blogs και κοινωνικά δίκτυα με «ειδήσεις» για φίδια, αρκούδες, λύκους και τσακάλια που έχουν κατακλύσει, λέει, την ελληνική ύπαιθρο σκοτώνοντας ζώα και τρομοκρατώντας ανθρώπους. Ακούμε μέχρι και για ψύλλους και μεσογειακές φώκιες, που έχουν «απελευθερωθεί» κρυφά και ανεξέλεγκτα από «οικολόγους», απροσδιόριστες οργανώσεις και άγνωστα άτομα που κινούνται ύποπτα σε δασικούς δρόμους... Το καλοκαίρι του 2014 ακούσαμε μέχρι και για... «διεθνές σχέδιο οικο-τρομοκρατίας» με στόχο την Ελλάδα, τον τουρισμό και την πρωτογενή παραγωγή! Οι συναρπαστικές αυτές ιστορίες δεν είναι μοναδικό προνόμιο της χώρας μας, αφού παρόμοιες φήμες διακινούνται σε όλη την Ευρώπη, από τις μεσογειακές χώρες μέχρι και τον «αναπτυγμένο» Βορρά.

Όμως, δυστυχώς το «αστείο» έχει πολύ σοβαρές και επικίνδυνες προεκτάσεις, αφού θέτει σε κίνδυνο την άγρια ζωή αλλά, τελικά και τους ανθρώπους. Ορισμένοι θεωρούν πως αφού οι «οικολόγοι» παρεμβαίνουν έτσι αυθαίρετα στις φυσικές ισορροπίες, είναι δικό τους «χρέος» να επαναφέρουν την ισορροπία, παίρνοντας τα όπλα και κυνηγώντας παράνομα. Άλλοι πάλι βρίσκουν δικαιολογία να πετούν δηλητηριασμένα δολώματα (φόδες), μια εξολοκλήρου παράνομη πρακτική που μπορεί να θανατώσει πολλά περισσότερα ζώα από αυτά που στοχεύει, εξοντώνοντας άδικα και αδιακρίτως όποιο ζώο φάει είτε τα ίδια τα δολώματα ή τα δηλητηριασμένα θύματα.

Τα δηλητηριασμένα δολώματα ειδικά έχουν τεράστιο κόστος για ολόκληρη την αλυσίδα της φύσης. Συχνά πεθαίνουν μικρά

και μεγάλα σαρκοφάγα θηλαστικά, κατοικίδια ζώα και στη συνέχεια αρπακτικά πουλιά όπως γύπες και μεγάλοι αετοί που θα καταναλώσουν με τη σειρά τους τα κουφάρια των ζώων που δηλητηριάστηκαν (δευτερογενής δηλητηρίαση). Στις περισσότερες περιπτώσεις τα πτώματα των θυμάτων λειτουργούν για πολύ καιρό ως θανατηφόρες παγίδες για πολλά ακόμη ζώα. Η ένταση στις ανθρώπινες σχέσεις είναι μια ακόμη σημαντική επίπτωση καθώς όταν πλήττει ζώα προσφιλή στον άνθρωπο, ζώα που τον συντροφεύουν ή και τον στηρίζουν στις δραστηριότητές του, γεννά αισθήματα μίσους και ενίοτε και την τάση αυτοδικίας. Έχουν αναφερθεί μέχρι και ανθρωποκτονίες που ξεκίνησαν από μια βεντέτα «δηλητηρίασης».

Στο κείμενο αυτό:

1. Εξηγούμε τους βασικούς λόγους που μπορεί να οδηγήσουν λαθεμένα στο συμπέρασμα ότι «έχει παρέμβει ανθρώπινο χέρι στη φύση», δηλαδή ότι έχει γίνει «απελευθέρωση άγριων ζώων».
2. Περιγράφουμε τις ελάχιστες εξαιρέσεις στις οποίες γίνονται επίσημες και φανερές απελευθερώσεις ζώων.
3. Αναλύουμε τους λόγους γιατί η «απελευθέρωση άγριων

- ζώων» είναι πρακτικά αδύνατη, κι ότι ακόμα κι αν ήταν εφικτή, δε θα την επιθυμούσε κανένας πραγματικός οικολόγος, γιατί θα είχε πολύ σοβαρούς κινδύνους για τη φύση.
4. Τέλος, κοιτάμε τις αιτίες του πραγματικού προβλήματος και ζητάμε τη δική σας βοήθεια για να γκρεμιστεί ο επικίνδυνος μύθος.

Οι 4 παρανοήσεις

Υπάρχουν κάποια «συμπτώματα» στην ύπαιθρο που λαθεμένα οδηγούν αρκετούς στο συμπέρασμα ότι, «μόνη εξήγηση είναι ότι μεσολάβησε ανθρώπινο χέρι». Ας τα δούμε αναλυτικά:

Παρανόηση 1:

«Αυξήθηκε ο πληθυσμός των άγριων ζώων; Άρα μεσολάβησε ανθρώπινο χέρι!»

Παροδικές αυξομειώσεις

Οι πληθυσμοί των ζώων παρουσιάζουν φυσιολογικές αυξήσεις ή μειώσεις στον πληθυσμό τους από χρονιά σε χρονιά, όπως γνωρίζουν καλά και οι γεωργοί καθώς το ίδιο ισχύει για τις καλλιέργειες. Αυτό είναι μέρος του φυσικού κύκλου της ζωής. Υπάρχουν ακόμα και περιπτώσεις «πληθυσμιακής έκρηξης», όταν για παράδειγμα αυξάνονται υπερβολικά τα ποντίκια μια περιοχής, γεγονός που οδηγεί την Πολιτεία να τη χαρακτηρίσει ως «αρουραϊόπληκτη» και να δώσει διαταγή για την απαγόρευση του κυνηγιού της αλεπούς ως βασικό καταναλωτή των ποντικών. Τέτοιες διακυμάνσεις συνήθως είναι παροδικές και εξισορροπούνται τα επόμενα χρόνια. Μόνο μακροχρόνια προγράμματα παρακολούθησης μπορούν να δείξουν ότι πράγματι ένα είδος έχει σταθερή αύξηση στον πληθυσμό του.

Φυσική διαδικασία

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου πληθυσμοί άγριων ζώων δείχνουν μια τοπική αύξηση, λόγω ανατροπής στις φυσικές ή ανθρωπογενείς συνθήκες που αντιμετωπίζουν. Για παράδειγμα, τα φίδια σε ορισμένες περιοχές μπορεί να έχουν αυξηθεί επειδή με τα φυτοφάρμακα και τη λαθροθηρία έχουν εξολοθρευτεί οι θηρευτές τους, όπως τα αρπακτικά πουλιά. Ακόμα, η εγκατάλειψη ανθρώπινων δραστηριοτήτων (π.χ. εγκαταλελειμμένα χωράφια, κλειστά σπίτια σε χωριά) μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των ερπετών αφού πια δεν υπάρχουν άνθρωποι των οποίων η παρουσία και μόνο να τα φοβίζει και να τα απωθεί. Αντίθετα με τις διαδόσεις για «απελευθέρωση» ειδών, σε αρκετές περιπτώσεις η αύξηση του αριθμού ζώων που είναι προστατευόμενα (π.χ. λύκος, αρκούδα) ή θηρεύσιμα είδη (π.χ. αγριογούρουνο) αποτελεί φυσική διαδικασία. Οφείλεται κυρίως στη σταδιακή δημιουργία κατάλληλων βιοτόπων, λόγω της εγκατάλειψης των παραδοσιακών δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα (κτηνοτροφία, γεωργία) αλλά και της εφαρμογής του νομικού καθεστώτος προστασίας ή διαχείρισης των εν λόγω ειδών.

Παρανόηση 2:

«Άγρια ζώα τώρα ζουν κοντά στον άνθρωπο; Άρα τα εκθρέψανε άνθρωποι!»

Ας πάρουμε το παράδειγμα του λύκου. Το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια αυτό το άγριο ζώο έχει θεαθεί κοντά σε ανθρώπινους οικισμούς, κάποιοι το ερμηνεύουν ως ένδειξη ότι έχει εκτραφεί και απελευθερωθεί από ανθρώπους. Κι όμως, στην πραγματικότητα στην Ελλάδα ο λύκος δεν ήταν ποτέ το «μοναχικό ζώο στο μακρινό δάσος». Πάντα ζούσε κοντά στην ανθρώπινη δραστηριότητα, εκεί όπου έβρισκε την τροφή του: κυρίως κτηνοτροφικά ζώα ελεύθερης βοσκής, πτώματα ζώων από σταυλισμένες εγκαταστάσεις, άλλα μικρότερα θηλαστικά και, όχι σπάνια, κυνηγε-

τικούς ή αδέσποτους σκύλους. Γι' αυτό και πάντα υπήρχαν και οι σκύλοι φύλαξης, όπως ο Ελληνικός Ποιμενικός, για να προστατεύουν τους αγρότες. Επομένως, το ότι άγρια ζώα βρίσκονται κοντά στον άνθρωπο δεν είναι ένδειξη κάποιας «απελευθέρωσης», αλλά ότι πλησιάζουν στις περιοχές όπου η διαθεσιμότητα τροφής είναι υψηλή και συνεχής σε ετήσια βάση.

Παρανόηση 3:

«Ζώα που βλέπουμε για πρώτη φορά; Άρα, πρόκειται για εξωτικά είδη που απελευθερώθηκαν!»

Αν πάρουμε για παράδειγμα τα φίδια, 23 διαφορετικά είδη εξαπλώνονται στην Ελλάδα, οπότε υπάρχει πάντα η πιθανότητα να αντικρίσουμε ένα ζώο που μας φαίνεται νέο και διαφορετικό. Παρόλα αυτά, είναι αλήθεια ότι σε λίγες περιπτώσεις κάποια «εξωτικά είδη» εμφανίζονται όντως για πρώτη φορά. Πρόκειται για εξωτικά κατοικίδια, μια νέα και καταστροφική μόδα, που έχει ως αποτέλεσμα φίδια, ιγκουάνα ή άλλα ζώα να το σκάνε από τους ιδιοκτήτες τους ή να εγκαταλείπονται στη φύση, τρομάζοντας τον περίγυρο. Πρόσφατο και ενδεικτικό το παράδειγμα του κροκόδειλου Σήφη στην Κρήτη!

Τα εγκαταλειμμένα αυτά κατοικίδια δεν είναι πάντα επικίνδυνα για τον άνθρωπο και συνήθως δεν καταφέρνουν να επιζήσουν στη φύση, όμως ο κίνδυνος για ανατροπή των φυσικών ισορροπιών είναι σημαντικός. Παράδειγμα τέτοιας ανατροπής είναι οι αμερικάνικες νεροχελώνες που επιζούν εις βάρος των ιθαγενών ειδών, μειώνοντας τους πληθυσμούς τους. Η εγκατάλειψη εξωτικών ζώων είναι μια ανεύθυνη και παράνομη πράξη. Τόσο η μόδα των εξωτικών κατοικιδίων, όσο και η συλλογή ζώων με στόχο το παράνομο εμπόριο άγριων ζώων (ορισμένα τέτοια περιστατικά έχουν αναφερθεί και στη χώρα μας), βρίσκει κάθετα αντίθετες τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, που κινητοποιούνται διεθνώς για να σταματήσουν τέτοια περιστατικά!

Παρανόηση 4:

*«Μα τους είδαν, υπάρχουν μαρτυρίες!»
«Ο φίλος/ κτηνοτρόφος/ συγγενής/ κάτοικος, κ.ο.κ είδε ένα όχημα που κινιόταν περίεργα σε μια απομονωμένη περιοχή και μετά εμφανίστηκαν λύκοι στην περιοχή.»*

Όσες φορές έχουμε ακούσει τέτοιες αναφορές, έχουμε προσπαθήσει να διερευνήσουμε το θέμα, γιατί πρόκειται για μια πρακτική παράνομη και επικίνδυνη για τις φυσικές ισορροπίες. Όμως, ποτέ οι έρευνές μας δεν έχουν φέρει αποτέλεσμα: όταν ρωτάμε, μαθαίνουμε ότι ο «μάρτυρας» ενημερώθηκε από κάποιον άλλο που με τη σειρά του το άκουσε από κάποιον τρίτο... Ως τώρα δεν έχουμε ποτέ διαβάσει απευθείας μαρτυρία τέτοιου γεγονότος. Πάντα προσπαθούμε να διαλευκάνουμε τέτοιες κατηγορίες, ακριβώς για να μη μένει μετέωρη η υποψία.

Πραγματικές απελευθερώσεις

Επιστροφή πληγωμένων ζώων στη φύση

Υπάρχουν και συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου ένα πληγωμένο ζώο επιστρέφει στη φύση μετά από την επιτυχή περίθαλψή του. Πρόκειται για περιστατικά που όχι μόνο δεν γίνονται κρυφά αλλά

αντίθετα διαφημίζονται για να ενημερωθεί ο κόσμος για συγκεκριμένους κινδύνους για την άγρια ζωή, όπως η λαθροθηρία, τα μη μονωμένα καλώδια μεταφοράς ρεύματος ή τα τροχαία, όσο και για την ανάγκη διατήρησης σπάνιων και απειλούμενων ειδών. Οργανώνονται μετά από ενημέρωση και άδεια από το εκάστοτε

τοπικό δασαρχείο και συνήθως υλοποιούνται από τα Κέντρα Περιθάλψης Αγριών Ζώων με συμμετοχή πολιτών, σχολείων κλπ.

Κυνηγοί

Είναι επίσης γνωστό ότι απελευθερώσεις ζώων κάνουν και οι κυνηγοί εμπλουτίζοντας περιοχές με θηρεύσιμα είδη (π.χ. φασιανοί, πέρδικες, αγριόχοιροι).

Επίσημα προγράμματα επανεισαγωγής

Επίσημα προγράμματα επανεισαγωγής εγκρίνονται αποκλειστικά και μόνο σε χώρες, περιοχές και περιπτώσεις που κάποια είδη έχουν ήδη εξαφανισθεί ή βρίσκονται στα όρια της εξαφάνισης. Τέτοια προγράμματα δεν έχουν υλοποιηθεί στην Ελλάδα. Υπάρχουν όμως παραδείγματα στην Ευρώπη που αφορούν διάφορα είδη γυτών και μεγάλων αρπακτικών πουλιών, μεγάλα θηλαστικά όπως λύγκες κλπ, τα οποία στηρίχθηκαν σε μακρόχρονες προσπά-

θειες και επίσημη συνεργασία κρατικών, πανεπιστημιακών και περιβαλλοντικών φορέων. Όταν βάσει μελετών αποδειχθεί ότι για να μην εξαφανιστούν κάποια είδη χρειάζεται να απελευθερωθούν άτομα στη φύση για να επανέλθει κάποιος πληθυσμός, τότε θεωρητικά υπάρχει η δυνατότητα, με επίσημη κρατική άδεια και εποπτεία από το Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, να οργανωθούν προγράμματα επανεισαγωγής. Φυσικά, τέτοια προγράμματα δε θα γίνονταν κρυφά, αλλά απαιτούν τη συναίνεση της τοπικής κοινωνίας και την αποτελεσματική και ουσιαστική συνέργεια των τοπικών φορέων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι τέτοιες κινήσεις απαιτούν να μελετηθούν πρώτα αναλυτικά όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι για τις τοπικές ισορροπίες από την πιθανή ανατροπή που μπορεί να φέρει η εισαγωγή ενός νέου είδους. Η επιστήμη της οικολογίας γνωρίζει καλά ότι μια τέτοια κίνηση, όταν δεν γίνει μελετημένα, είναι πολύ πιθανό να προκαλέσει πολύ μεγαλύτερη ζημιά παρά όφελος στην αλυσίδα της ζωής.

Και να θέλαμε... δε θα μπορούσαμε!

Ακόμα και να ήθελε κάποιος να απελευθερώσει ανεξέλεγκτα άγρια ζώα, θέτοντας σε κίνδυνο τις φυσικές ισορροπίες της υπαίθρου, θα ήταν εφικτό κάτι τέτοιο; Ας σκεφτούμε τα πρακτικά προβλήματα:

Η συλλογή είναι παράνομη:

Τα ζώα που συνήθως υποτίθεται ότι απελευθερώνονται είναι προστατευόμενα είδη των οποίων η σύλληψη, συλλογή κι αιχμαλωσία είναι παράνομη! Πέρα από παράνομη, είναι και πολύ δύσκολη. Τα είδη αυτά είναι σπάνια και δεν είναι καθόλου εύκολο να βρει κανείς και να αιχμαλωτίσει με επιτυχία τα απαραίτητα ενήλικα ζευγάρια ...

Η αιχμαλωσία δεν είναι «παιξε-γέλασε»:

Ας υποθέσουμε ότι παρόλα αυτά ο «οικολόγος» έχει καταφέρει να βρει και να συλλέξει τα ζώα που θέλει. Κάπου θα πρέπει να τα φυλάξει μέχρι να αναπαραχθούν και να δώσουν απογόνους. Αυτό σημαίνει ότι εξασφαλίζει ικανοποιητική τροφή κι έχει κατασκευάσει κατάλληλες εγκαταστάσεις, που θα προσομοιάζουν στο φυσικό περιβάλλον, προκειμένου τα ζώα να μπορούν να ζευγαρώσουν, αλλά και θα τα προστατεύουν από ασθένειες, φυσικούς θηρευτές, και από τα... αδιάκριτα μάτια (αφού μιλάμε για

μια κρυφή επιχείρηση). Όμως το μέγεθος αλλά και το κόστος συντήρησης αυτών των εγκαταστάσεων είναι απαγορευτικό ακόμη και για οργανωμένους ζωολογικούς κήπους, οι οποίοι συχνά αποτυγχάνουν να αυξήσουν τους πληθυσμούς των ζώων τους!

Απελευθέρωση:

Ο λόγος που έχουν μειωθεί τα άγρια ζώα σε μια περιοχή είναι ότι το περιβάλλον εκεί δεν είναι πια ευνοϊκό, π.χ. λόγω έλλειψης τροφής. Τότε, η τύχη των ζώων που θα απελευθερωθούν εκεί θα είναι μάλλον και πάλι η εξαφάνιση, αφού ο αυξημένος ανταγωνισμός για περιορισμένους πόρους το πιθανότερο να οδηγήσει σε μεγαλύτερη θνησιμότητα. Για αυτό το λόγο άλλωστε πρωταρχικό μέλημα οποιασδήποτε σοβαρής προσπάθειας αποκατάστασης των πληθυσμών ενός είδους είναι οι δράσεις διατήρησης ή βελτίωσης των φυσικών του βιοτόπων.

Το αληθινό πρόβλημα

Οι ζημιές των κτηνοτρόφων δεν είναι φανταστικές

Καμιά βιομηχανία αναπαραγωγής και απελευθέρωσης ζημιόγων ή επικίνδυνων ζώων δεν υπάρχει στην Ελλάδα. Αν κάποια ζώα μας προκαλούν ζημιές ή αν φοβόμαστε κάποια άλλα, ας δούμε τα πραγματικά αίτια.

Τα μεγάλα σαρκοφάγα θηλαστικά της Ελλάδας βασίζονται τροφικά στα κτηνοτροφικά ζώα, στους σκουπιδότοπους, στα υπολείμματα σφαγείων κλπ., με αποτέλεσμα οι ζημιές σε αιγοπρόβατα, βοοειδή ή και μελίτσια (από αρκούδες) να είναι αναπόφευκτες. Επίσης, τα άγρια ζώα αλλάζουν συμπεριφορές στην προσπάθειά τους να προσαρμοστούν και να επιβιώσουν, σε ένα φυσικό περιβάλλον το οποίο οι άνθρωποι αλλάζουμε με τις δραστηριότητές μας. Φυσικά θα βασίζονταν και σε άλλες τροφικές πηγές αν υπήρχαν άφθονες, πχ. ζαρκάδια. Η κατάσταση επιδεινώνεται από το γεγονός ότι σε μικρές χώρες όπως η Ελλάδα δεν υπάρχουν μεγάλες εκτάσεις χωρίς ανθρώπινες δραστηριότητες.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι πολλές επιθέσεις σε κοπάδια κτηνοτρόφων σε όλη την Ελλάδα έχει αποδειχτεί ότι γίνονται όχι μόνον από λύκους, αλλά και από άγρια αδέσποτα σκυλιά. Πρόκειται

για παρατημένα και εξαγριωμένα πλέον ζώα που οργανώνονται σε αγέλες αναζητώντας τροφή. Τα συναντάμε δυστυχώς σε όλη την Ελλάδα και βέβαια και σε περιοχές όπου δεν υπάρχουν λύκοι ή τσακάλια, πυροδοτώντας τις φήμες για απελευθερώσεις.

Ζημιές γίνονται, όμως η διαιώνιση του μύθου των «απελευθερώσεων» δε μας βοηθά να λύσουμε το πρόβλημα. Αντίθετα, δίνει δικαιολογία στο παράνομο κυνήγι και στις φόδες, δραστηριότητες που κινδυνεύουν να φέρουν πολλαπλάσιο κόστος στη φύση και στον άνθρωπο.

Η σωστή αντιμετώπιση: αναζητώντας τη συνύπαρξη

Πολλές αγροτικές κοινωνίες στην Ελλάδα έχουν καταφέρει να συνυπάρξουν με την άγρια ζωή. Οι κτηνοτρόφοι που γνωρίζουν καλά τις περιοχές τους και μαθαίνουν τις συνήθειες των άγριων ζώων, αναπτύσσουν απλές αλλά αποτελεσματικές μεθόδους προφύλαξης, όπως τη χρήση των ποιμενικών σκύλων. Έτσι, πολλές τοπικές κοινωνίες έχουν δείξει ανοχή σε είδη όπως ο λύκος και η αρκούδα, γεγονός που τις τιμά. Αντίθετα, σε άλλες περισσότερο ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες, τα είδη αυτά εξαφανίστηκαν εξαιτίας του ανθρώπου. Βέβαια, όπου η προφύλαξη δεν

είναι αρκετή, υπάρχει η δυνατότητα αποζημιώσεων για επιθέσεις από λύκους και αρκούδες από τον ΕΛΓΑ.

Για μας είναι ξεκάθαρο ότι δεν μπορεί να υπάρξει προστασία ζώων και φυτών χωρίς τη συναίνεση και ενεργή συμμετοχή των κατοίκων μιας περιοχής. Στόχος μας είναι οι πολίτες να γίνονται συμμετοχοί στην προστασία του φυσικού πλούτου της υπαίθρου. Απελευθερώσεις που θα προκαλούσαν τεχνητά μεγάλη τοπική αύξηση του πληθυσμού ειδών της άγριας πανίδας όχι μόνο θα προκαλούσαν ζημιά στη φύση, ανατρέποντας τις φυσικές ισορροπίες, αλλά και θα αύξαναν άμεσα και σημαντικά τις ζημιές στη παραγωγή, με αποτέλεσμα να ενοχοποιείται η άγρια ζωή και έτσι τελικά να υπονομεύεται η προσπάθεια διατήρησής της. Μια οικολογική οργάνωση δε θα υιοθετούσε ποτέ μια τόσο ανεύθυνη πρακτική που θα έβλαπτε τους αγρότες και

τους κτηνοτρόφους, τους πιο απαραίτητους συμμάχους για την προστασία της άγριας ζωής.

Γίνετε συμμετοχοί στη λύση!

Βοηθήστε μας να γκρεμίσουμε τον επικίνδυνο μύθο των απελευθερώσεων! Την επόμενη φορά που θα ακούσετε μια τέτοια φήμη, παροτρύνετε αυτόν που τη διακινεί να φέρει αποδείξεις, φωτογραφίες, ή οποιοδήποτε στοιχείο που να μπορεί να ελεγχθεί και να διερευνηθεί από την αστυνομία και το δασαρχείο. Ενθαρρύνετε τον κόσμο που πιστεύει στη φήμη αυτή να κάνει μια σοβαρή καταγγελία, ώστε να διαλευκανθεί και να δουν όλοι τελικά αν ήταν αληθινή ή όχι. Όλοι θα ωφεληθούμε όταν απαλλαγούμε από αυτόν τον επικίνδυνο μύθο.

Αυστηρή νομοθεσία και ειδικές άδειες

Η πλούσια πανίδα και χλωρίδα της Ελλάδας προστατεύεται από ένα ευρύ θεσμικό πλαίσιο σε εθνικό, ευρωπαϊκό αλλά και διεθνές επίπεδο. Βασικό εργαλείο προστασίας σε αυτά τα νομικά κείμενα αποτελεί η απαγόρευση της σύλληψης, της θανάτωσης, της παρενόχλησης, της συλλογής, της εκκρίωσης, της κοπής, της αρπαγής αυγών και βέβαια και του εμπορίου αυτών των ειδών. Για το λόγο αυτό προβλέπεται η έκδοση αδειών, οι οποίες είναι υποχρεωτικές για οποιαδήποτε δράση αφορά σε προστατευόμενα ή απειλούμενα είδη, όπως είναι τα μεγάλα θηλαστικά, η πλειονότητα των ερπετών της Ελλάδας, πολλά είδη πτηνών και πολλά φυτά, ιδιαίτερα αν περιλαμβάνει σύλληψη άγριων ζώων για ερευνητικούς σκοπούς και στη συνέχεια την απελευθέρωση τους στη φύση. Οι άδειες αυτές εκδίδονται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΑΠΕΝ) μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου και δημοσιεύονται με ανάρτηση στο Δι@υγεια. Είναι έγγραφα συγκεκριμένα και προσωπικά καθώς αναφέρουν μεταξύ άλλων το ονοματεπώνυμο του ερευνητή, το σκοπό της έρευνας, την περιοχή και το χρονικό διάστημα διεξαγωγής της έρευνας και βέβαια το είδος ή τα είδη που θα μελετηθούν, το αν απαιτείται ή όχι η συλλογή ή σύλληψη και κατοχή φυτικού ή ζωικού είδους και αν ναι τον αριθμό και το είδος των απαιτούμενων δειγμάτων από κάθε ζωικό ή φυτικό είδος.

Οι ερευνητές επιστήμονες που μελετούν και δρουν για να προστατευτούν τα είδη άγριας πανίδας διαθέτουν υποχρεωτικά τέτοιες άδειες. Οι δημόσιες φωτογραφίες ή βίντεο επιστημόνων να δακτυλιώνουν, να τοποθετούν πομπούς, να περιθάλπουν τραυματισμένα άγρια ζώα και, αν θεραπευτούν, να τα απελευθερώνουν ξανά στη φύση, αποσκοπούν στο να εναισθητοποιήσουν και να ενημερώσουν το κοινό για την προστασία των άγριων ζώων. Δεν πρέπει να θεωρούμε ότι οι άνθρωποι αυτοί διαχειρίζονται τα ζώα με ανεξέλεγκτο τρόπο. Συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο: τα άγρια ζώα που «πιάνουν» στα χέρια τους είναι ένας μικρός αριθμός (δείγμα) από τα είδη που μελετούν, προκειμένου να εξάγουν σημαντικά συμπεράσματα για την προστασία τους, ή είναι ζώα που βρίσκονται σε ανθρώπινα χέρια λόγω τραυματισμού τους.

